

MARIBORSKI

VEČERNIK

Cena 1 Din.

Uredništvo in uprava: Maribor, Gosposka ul. 11 / Telefon uredništva 2440, uprave 2455
Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 16. uri / Velja mesečno prejemnik
v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglasi po ceniku / Oglase
sprejema tudi oglašni oddelček „Jutra“ v Ljubljani / Poštni čekovni račun št. 11.409

„JUTRA“

Dokument slepote

V torkovi številki smo nacionalno javnost opozorili na te dni izšlo brošuro dr. H. Volkmarja, ki hoče prikazati bivšo Spodnjo Štajersko kot sestaven del nemškega narodnega telesa. Označili smo po samezne trditve kot anomalijo šovinistične miselnosti ter bolhoten izcedek prešerno bujne fantazije. Potrebno pa je, da je javnost točno informirana tudi glede nekaterih drugih potez in značilnosti, ki se ponujajo ob prebiranju vsebinsko in miselno plehkih izjav. Dva činitelja sta, ki silita v ospredje pozornosti: duh nadutosti in duh revizionizma.

Duh nadutosti. Koliko je že škodoval narodu, ki bi sposoben in nadarjenosti užival lahko globoko spoštovanje in ugled pri vseh narodih. Toda iz tega duha nadute prepričanosti, da predstavlja germanski narod neko nadplast in hierarhično nadstopnjo v zboru narodov, so se izmotali neprijetne posledice, ki so ogrožene in užaljene pognale na nasprotno barijere. Morda bi bilo mogoče leta 1918. predpostavljati, da bo sledilo spoznanje, da je bilo postavljanje imperialističnih ciljev rezultat nebrzdane vitalnosti in navihnega političnega presojanja. V Gospodovem letu 1934. pa izide brošura, ki najdoločneje razkrinkuje nepomirljivost in neugnanost tega duha ter s tem združenih imperialističnih gonov.

In duh revizionizma. Revizionistične pilule so sicer običajno sredstvo, ki naj pomaga v trenutkih političnih omotic in živčnih pretresov. Toda v navedeni brošuri se jasno zrcali z latentnim fanatizmom prepojena revizionistična miselnost, ki noče izvajati pouka iz dogodkov, ki so za nami. Nekaj konkretnih navedb: Pisec govori stalno o prisilni sentžermenški razsodbi in razpravi na peti strani o Mariboru, Ptujju in Celju kot o »nemškem trdnjavskega trikotu«. »Severni del Spodnje Štajerske ivori Podravje z mestoma Mariborom in Ptujem, na jugu pa leži Posavje, ki ima svoje središče v mestu Celju. Imenovana tri mesta tvorijo takozvani »nemški trdnjavskega trikot«, ki se je v vojni in miru izkazal skozi vsa stoletja kot jugovzhodni brambni zid nemškega naroda.«

In na drugem mestu (str. 42) združuje avtor brošure svoje glavne misli v zaključnem poglavju, v katerem bi rad prikazal bivšo Spodnjo Štajersko kot nemško zemljo z nekaterimi geografskimi, gošpodarskimi, kulturnimi, zgodovinskimi in nacionalnimi navedbami in konštrukcijami. To zaključno poglavje ima naslov »Spodnja Štajerska — nemška jugovzhodna marka«. Potem pa beremo: »Za ključno naj bodo kratko zbrani glavni razlogi, ki naj pokažejo neporušno pravico nemškega naroda do svoje jugovzhodne marke. Kakor ne more Nemčija pustiti na cedilu svojih mark na severu in severovzhodu, tako se ne more odreči svojemu obrambnemu zidu v južnem kotu. Spodnji Štajerski. Vprašanje njene vrnitve ni avstrijska separatna zadeva in tudi ne predstavlja samo boja Štajercev za uropano domovinsko zemljo, marveč je še nerešen del vsenemškega vzhodnega problema, ki se bo moraj rešiti iz teh vidikov in v tej zvezi.«

Ta zaključni odstavek razodeva več kakor je morda avtor sam mislil povedati in priznati. Temne sence predvojnega nemškega imperializma še niso izginile. Umevno je sicer, ako obupanec potrebuje tolažbe in samopomirjevalnih sredstev, predpostavljati pa je treba, da ne predstavljajo izvajanja v imenovani brošuri samo osebnega stališča ter individualnega in političnega nastoja gospoda dr. H. Volkmarja, marveč da je najbrže avtor eksponent znanih krogov in

Italija bi rada ociganila Francijo

Fašisti naj bi dobili kolonije v Afriki in vse kar si žele, sami pa bi si ohranili proste roke in šli svoja pota

PARIZ, 14. decembra. Pogajanja med Parizom in Rimom so sedaj predmet glavnega zanimanja vse francoske politične javnosti. Gotovo je, da bi Francija rada sklenila z Italijo tak sporazum, ki bi bil v vsakem oziru popoln, trajen in zanesljiv. To pa ni mogoče doseči tako naglo, kakor se je sprva mislilo in kakor so pričakovali tudi v Rimu. Rešiti ni treba le kolonijalnih vprašanj v Afriki, ampak se morajo razčistiti tudi vsa vprašanja razmerja Italije do male antante in bal-kanske zveze. Samo sodelovanje v Afriki ne bi imelo za Francijo nikakega pomena. Italija mora nastopati skupaj s Francijo v vseh mednarodnih vprašanjih tudi v evropskih in zlasti še v vprašanjih srednje in vzhodne Evrope. Zaradi tega Laval ne bo potoval v Rim, dokler ne bo dosežen sporazum tudi v tej smeri. Zatrjuje

se, da nikakor ni pripravljen hoditi v obiske k Mussoliniju samo zaradi parade. Priti hoče v Rim le da manifestira že zaključeni sporazum.

V vrstah rimskih politikov s tem stališčem Pariza niso posebno zadovoljni in nekateri nepristranski opazovalci zatrjujejo celo, da nameni Italije niso popolnoma taki, kakor nameni Francije. Italija si želi sporazuma s Francijo čimprej, ker ga potrebuje kot uspeh v svoji zunanji in notranji politiki, predvsem pa v svojem slabem gospodarstvu. Italija bi v prvi vrsti rada izkoristila sedanjo francosko pripravljenost za sporazum za to, da bi dosegla uresničenje svojih starih želj v Afriki. Mimo tega bi pa rada imela od Francije tudi gospodarske koristi. Manj pa je naklonjena trajnemu sodelovanju s Francijo. Fašistična »realna« politika ne bi rada imela za

daljšo dobo vezanih rok. Po vsem tem izgleda tako, da bi Italija rada dobila od Francije vse kar si želi, sama pa Franciji ne bi dala ničesar in bi jo v primeru potrebe brez skrupulov pustila na cedilu in šla dalje svoja dočela oddvojena pota. V Parizu se tega, kakor se zdi, zavedajo in so zato skrajno previdni.

Beranger in nekateri drugi načelniki italofili so sicer skrajno optimistični, vendar pa položaj vsaj zaenkrat še ni tak, da bi bil skrajni optimizem upravičen. Prav lahko se zgodi, da Francija ne bo pristala na italijanske manevre brez najmočnejših garancij, zato je veliko vprašanje, ali bo Italija pripravljena dati taka zagotovila, ali ne. Na vsak način pa je potrebna pri francoskih pogajanjih z Italijo skrajna previdnost, kajti preteklost uči, da se Italiji ne sme preveč zaupati.

Francoska lekcija Madžarski

AKO MADŽARSKA NE BO DALA MIRU, BODO V BUDIMPEŠTO VKORAKALE MEDNARODNE ČETE.

PARIZ, 14. decembra. Izjava, ki jo je podal madžarski zunanji minister Kanya na Dunaju, v kateri je naglasil, da Madžarska nima prav nobenega namena opustiti revizionizem, je vzbudila v Parizu največje začudenje. Iz okolice vlade se naglašja, da je Madžarska po sklepih sveta Društva narodov dolžna sklepe izpremeniti v dejstvo. Ako bi pa Madžarska skušala izogniti se obveznostim, ki jih je sprejela, potem bi se lahko zgodilo, da bi se uporabile najostreje sankcije. V tem primeru bi vkorakale v Budimpešto mednarodne čete, kakor so bile odposlane v Posaarje. Isto stališče zavzema tudi

»Intransigent«, ki pravi, da se mora Madžarska že enkrat zavedati, da je revizionizem za vedno pokopan, posebno pa v dosedanjih obliki in se ne bo več trpel. List se ostro obrača na Kanyo, katerega imenuje »starega falzifikatorja« izza časov delovanja na starem Dunaju. Zelo se moti, ako misli, da bo spet prespepil svetovno javnost. Kanya naj se zaveda da opazuje Madžarsko zelo budno ves svet. Kanya in Gömbös naj pomislita, v kakšen položaj sta že spravila svojo državo. Pazita naj, da ne bo treba postopati z Madžarsko kot z nedoletnim otrokom.

Mednarodne čete v Posaarju

PRVI PRIHAJAJO ODDELKI VELIKE BRITANIJE. — NASTANITEV VARNOSTNIH ČET.

PARIZ, 14. decembra. Velika Britanija je odposlala v Calais skupino častnikov svojega generalnega štaba in prvi kontingent vojske za zagotovitev miru in reda za časa saarskega plebisca. Častniki so vzeli v zakup za 3 mesece neko zemljišče, na katerem bo urejena etapska postaja za britanske vojake, ki bodo potovali v Posaarje in nazaj. Angleži bodo tu zgradili več barak. Vojaki so bili nameščeni v Calaisu, častniki pa so že odpotovali v Posaarje, da pripravijo potrebno za prihod vojakov. Iz Londona je odpotoval tudi že poveljnik celokupnih mednarodnih odredov, polkovnik Brink. Nastanil se bo v Saarbrücknu. Dva bataljona britanske vojske imata popolnoma vojno število vojakov, vsak po 1000. K temu pride še odred

tankov, nadalje pa bodo poslani v Posaarje še odredi radiotelegrafistov, telefonistov in železničarjev. Na zahtevo britanske vlade mednarodne čete ne bodo vršile stražne službe, ampak bo to še dalje opravljalo saarsko redarstvo. Vojaki bodo poklicani na ulice samo v primeru potrebe. Z agitatorji vojaki ne bodo mogli priti v stik.

Vojvoda Kentski grški kralj?

PARIZ, 14. decembra. V tukajšnji politični javnosti so se razširile vesti o fantastičnih prizadevanjih Venizelosa, po katerih naj bi postal vojvoda Kentski, mož grške princese Marine, grški kralj. Zatrjuje se, da je monarhistična misel v Grčiji še vedno močna, pa tudi oni, ki niso monarhisti, ne bi imeli nič proti posaditvi

skupin s konkretnimi načrti, ki pa potrebujejo za te svoje načrte nekaj napisanega in v javnost raznešenega!

Naša linija je linija obstoječega stanja in mirotvornega sporazumevanja. Prav pa je, da takšne brošurice izhajajo, da predre tudi drugo spoznanje o bistvu nomenov in anomalijah želja. Vsa fantazija, porajajoča fanatične izbruhe in obupne krike, vendar ne more prikriti ti-

stega, kar na dnu vre. Toda če žerjavica še tli in ako je treba računati, da bi iz te žerjavice mogel nastati kdaj nevaren požar, potem imajo nedvomno prav tisti, ki pravijo, da je treba v tem primeru žerjavico pravočasno pogasiti! To pa je stvar tistih svetovnih činiteljev, ki nosijo odgovornost in ki imajo pravico ter dolžnost to napraviti.

angleškega princa na grški prestol. Grčija bi imela v tem oziru tudi še drugo korist, ker bi novi kralj gotovo izposloval vrnitev Cipra Grčiji. Iz Londona pa poročajo, da so te vesti brez vsake podlage in neresne. Kdor govori o tem, ne pozna angleških razmer. Angleška vladarska hiša ne more razpolagati z angleškimi kolonijami in tudi ne more vrniti Cipra Grčiji. Mimo tega je neverjetno, da bi angleška vladarska rodbina stala vila na kocko eksistenco svojega člana.

NEMČIJA PROTI VZHODNEMU PAKTU.

PARIZ, 14. decembra. V zvezi z bivanjem Litvinova v Berlinu se zatrjuje, da bo sovjetski zunanji komisar obiskal Neuratha v sporazumu z Lavalom, da raztolmači nemški vladni francosko-ruski protokol. Iz vrst nemških politikov se pa ob tej priliki naglašja, da je pristop Nemčije k vzhodnemu paktu nemogoč, ker bi po njem lahko postala bojno področje vojni, ki se nje ne bi tikala.

JUSTIFIKACIJA V NEMČIJI?

DUNAJ, 14. decembra. Tukaj poročajo iz Berlina, da je bivši narodnosocialistični rezident Šlezije Brückner, ki je bil pred nekaj dnevi aretiran, bil sedaj od strankinega sodišča obsojen na smrt in takoj tudi ustreljen. Do sedaj ta vest ni bila potrjena niti zanikana.

ZAPLEMBA V BOLGARIJI.

SOFIJA, 14. decembra. Bolgarska vlada je zaplenila vse premoženje bivših političnih strank v korist državne blaginje.

LJUBLJANSKA MEDICINSKA FAKULTETA.

LJUBLJANA, 14. decembra. Akademsko organizacijo na ljubljanskem vseučilišču so pričele akcijo za izpopolnitev medicinske fakultete, ki ima sedaj samo pet semestrov. V zvezi s tem se uvede tudi akcija za gradnjo klinike, ki je za popolno fakulteto neobhodno potrebna.

POPLAVE V SLOVENIJI.

LJUBLJANA, 14. decembra. Ljubljani- ca je prestopila bregove in poplavila del Barja. Tudi Sava in Savinja nevarno narasčata.

INŽ. STRGAR UMRL.

LJUBLJANA, 14. decembra. Danes je tu umrl rudniški glavar inž. Vinko Strgar, ki si je pridobil veliko zaslug za slovensko rudarstvo.

Dnevne vesti

DRUŠTVOM V MESTU IN NA DEŽELI! Odkar je uveden davek na oglase, ne more noben list več brezplačno objavljati nobenih naznanil o raznih društvenih prireditvah, veseljah itd. Zaradi tega so take novice plačljive. To smo povedali že ponovno, a še vedno prejemamo iz mesta in z dežele vsak dan prošnje za objavo obvestil o raznih društvenih prireditvah, veseljah, igrah itd., ki jih seveda ne moremo objaviti, ker ne vemo, ali jih bodo naročniki plačali ali ne. Mimo tega ima uprava z izterjevanjem plačil za take novice skoraj vedno velike sitnosti in več stroškov kakor znaša račun. Zato opozarjamo ponovno, naj se vse take objave pošiljajo upravi, ne uredništvu in naj se, kadar je le mogoče, plačajo takoj pri izročitvi.

Nov notar pri Sv. Lenartu v Slov. goricah. Na izpraznjeno notarsko mesto pri Sv. Lenartu v Slov. goricah je imenovan g. Karl Jagodič, notarski pripravnik v Ljubljani.

Zetev smrti. Pretekli teden je v Mariboru pokosila smrt; vdovo Marjano Clarijevo, staro 66 let; gospodnjo Elizabeto Jungerjevo, staro 72 let; delavčevno ženo Katarino Perkovo, staro 76 let; trgovca Franca Ribiča, zasebnico Marijo Muršičevo, delavca Rajmunda Potočnika, posestniško hčerko Marijo Marčičevo, kjučavničarja Franca Ornika, železničarjevo hčerko Otilijo Šprahovo in pekarskega pomočnika Jakoba Andoliča.

Šahovski mojster Vasja Pirc na svoji turneji. V torek zvečer je nastopil naš šahovski mojster Vasja Pirc v Beogradu in odigral simultanko proti 36 beograjskim šahistom. V Beogradu ni imel take sreče in je dobil 17 iger, izgubil 14, remis pa je odigral 5 partij. Simultanki je prisostvoval tudi predsednik Jugoslovanske šahovske zveze Stevan Čirič.

Iz seje ubožnega sveta. Pod predsedstvom župana g. dr. Fr. Lipolda je bila v četrtek zvečer seja mestnega ubožnega sveta. Skupno so bile na seji rešene 104 prošnje. Skupni letni finančni efekt znaša 235.320 Din. Šestnajstim osebam se je dovolila popolna oskrba v mestnih zavetiščih, devetim osebam se je prošnja zaradi pomanjkljivih pogojev odklonila. 76 osebam so se dovolile redne ubožne podpore in vzgojni prispevki v skupnem iznosu 11.930 dinarjev na mesec. Mestnim ubožcem se bo priredila božičnica ter se je v ta namen dovolil znesek 8000 dinarjev.

Elektrifikacija okolice. Mestno elektriško podjetje je dokončalo zadnje čase razna elektrifikacijska dela v najbližji okolici Maribora. V kratkem pa bo izpolnilo javno razsvetljavo na Pobrežju in na Tezmem. Na Pobrežju bodo elektrificirane Miklošičeva, Aleksandrova, Gosposvetska, Gubčeva, Jadranska, Čopova, Zrkovska, Aškerčeva, Vrazova in Šolska ulica ter Špesovo selo. Na Tezmem pa Levstikova, Prešernova, Ptujška in Gregorčičeva ulica. Nekatero imenovanih ulic sploh niso bile doslej razsvetljene, v drugih pa se bo javna razsvetljava spopolnila, da ne bo več pritožb o egiptovski temi, v katero so bili zlasti v zimskih nočeh zaviti najbližji kraji mesta.

Apel na mariborsko nacionalno javnost. Upraviteljstvo osnovne šole na Sladkem vrhu ob severni meji, nas je na prošlo za objavo naslednje prošnje: Naš prijazen Sladki vrh, ki leži tik ob državni meji na obronkih Slov. goric, preživlja žalostne čase. Ljudje, ki so povečini najemniki, so bili zaposleni v tovarni papirja in lepenke na Sladkem vrhu. Zaradi zmanjšanja naročil je bila tovarna prisiljena odpustiti večje število delavcev. Dbubožali so ti ljudje do skrajnosti in še večji reveži so njihovi otročički, ki nimajo kaj obleči in kaj obuti. Naša sveta dolžnost je, da tem revežem napravimo vsaj za Božič majhno veselje in jim vsaj ob praznikih lajšamo njihovo veliko gorje. Šolsko upraviteljstvo si je zaradi tega nadelo težko nalogo o Božiču obdariti najrevnejše s kako oblečko ali čevlji. V imenu teh revežev na meji prosí upraviteljstvo vso mariborsko nacionalno javnost, naj mu pomaga pri tej človekoljubni akciji in naj ne odslovi nabiralcev, ki se bodo jutri ali pojutrišnjem zglasili in pobirali darove. Vsak najmanjši dar

je dobrodošel! Obmejni otroci vam bodo iz srca neizmerno hvaležni. Storit jim zato vsaj malo veselja za letošnji Božič!

Kdor hoče svež in zdrav ostati, naj popije en- do dvakrat na teden pred zajtrkom kozarec naravne »Franz Josefove« grenčice.

V novo poslopje carinske pošte so se preselili te dni uradi mariborskega obmejnega policijskega komisariata. Del uradov je nastanjen v pritličju, nekateri pa v I. nadstropju. V novo poslopje bi se bila morala prve dni tega meseca preseliti tudi carinska pošta. Preselitev pa se je zavlekla.

Sodne takse v novembru. V mesecu novembru so plačale stranke pri dveh mariborskih sodiščih 110.710 Din na sodnih taksah, in sicer pri okrožnem sodišču 25.128 Din, pri okrajnem pa 85.582 dinarjev.

Prepoved točenja alkoholnih pijač v nedeljo. Predstojništvo mestne policije v Mariboru zabrani na podlagi čl. 66. in 67. zakona o notranji upravi v zvezi z določbami § 78. t. 5. zakona o obratih točenje alkoholnih pijač v obratih, ki so naštetih v § 76. zakona o obratih v okolišju predstojništva na dan 16. decembra t. l. od 6. do 12. ure.

Služba božja za blagopokojnim kraljem bo v ponedeljek 17. t. m. v pravoslavni kapeli v Melju ob 9.30 uri. Službe božje naj se udeležijo vsi pripadniki pravoslavne cerkve.

O patriotizmu, tovarištvu in o izpolnjevanju dolžnosti bo govoril drevi v dvorani Ljudske univerze kino »Apolo« vpokojeni polkovnik g. Vaso Božidarevič med 18. in 19. uro in ne med 18.30 in 19.30, kakor je bilo to včeraj pomotoma najavljeno.

V soboto, dne 15. XII.

17. december dan sokolskega posta. Mimo plemenite socialne akcije »Sokolskih src«, je odredila Zveza SKJ na rojstni dan blagopokojnega viteškega kralja sokolski post, ko naj vsak pripadnik žrtvuje v socialni fond nekaj svojega ugodja in naj odstopi prištedeni znesek Sokolstvu, ki bo s tem denarjem pomagalo trpečim in bednim bratom. **Najmanjši znesek, ki ga naj da vsak član in članica, je 3 Din, naraščaj pa 1 Din.** Sokolsko društvo Maribor Matica bo pobiralo te prispevke v društveni pisarni v Narodnem domu v nedeljo 16. t. m. od 9. do 12. ure, v ponedeljek 17. t. m. pa od 9. do 12. in od 14. do 16. ure. Bratje in sestre, ki so zaposleni po pisarnah in drugih obratih, naj poberejo te zneske od ostalih bratov in sester in naj jih izročijo med določenimi urami v društveni pisarni. Pokažite, da niste zakrknjeni napram bedi trpečega brata vsaj oni, ki količkaj zmorete in se odzovite plemenitemu pozivu!

Letošnji 17. december. Nekateri kraji naše države bodo letos 17. december, rojstni dan blagopokojnega viteškega kralja mučenika, proslavili v najgloblji žalosti ter se ponovno poklonili njegovemu spominu. Dravska banovina kraljevega rojstnega dne ne bo proslavila vidno in bodo na ta dan lahko odprte vse trgovine in bodo lahko obratovali vsi obrati. Tudi v šolah bo reden pouk.

Pod mariborski desni okraj bi radi spadal okraj Zlatolčje, Loka in Ročno. Prebivalci omenjenih treh krajev so izvedli akcijo za priključitev k okraju Maribor desni breg. Ko so zbirali podpise, se je izreklo za to 90 odstotkov vsega prebivalstva omenjenih treh vasi.

Mestni vojaški urad poziva vse vojaške obveznike starokatoliške in muslimanske vere, da se javijo jutri do 10. ure mestnemu vojaškemu uradu, kjer dobe objave za brezplačno vožnjo v Ljubljano k prisegi.

Izgubljeno in najdeno. V mesecu novembru so bili pri mariborski policiji oddani oziroma prijavljeni naslednji najdeni predmeti: par moških usnjatih rokavic, žensko krilo, temnosiv moški klobuk, znesek 100 Din, dve radiožarnici, niklasta verižica, par naočnikov, znesek 180 Din, avtomobilsko kolo, moške hlače, denarnica in razne druge malenkosti.

Spominski koncert Glasbene Matice Maribor. Grečaninov Aleksander Tihonovič spada k mlajši ruski skladateljski ge-

neraciji iz polpretekle dobe in je pri nas znan posebno po svojih otroških pesmih in po svoji sloviti »Demstveni liturgiji«, ki jo je izvajal pevski zbor »Glasbene Matice« leta 1930. v stolnici pod vodstvom prof. Vasilija Mirka. Vse skladateljeve vrline, ki smo jih občudovali v liturgiji, prihajajo do izraza na spominskem koncertu 17. t. m. pod vodstvom svojega novega dirigenta prof. Marjana Kozine. Altovski solo poje naša priznana koncertna pevka profesorica Lida Vedralova.

Pri glavobolu, omotici, šumenju v ušesih, porušenem spanju, slabovoljnosti, razdraženosti sezite takoj po staro preizkušeni »Franz Josefovi« grenčici. Poročila višjih zdravnikov v zdraviliščih za želodčne in črevesne bolezni poudarjajo, da je »Franz Josefova« voda izborno učinkujoče naravno odvajalno sredstvo. »Franz Josefova« voda se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Industrijcem in članom OUZD v Mariboru. Pod okriljem ukrajnega Rdečega križa namerava ekspozitura OUZD v Mariboru za svoje zavarovance otvoriti tečaj o dajanju prve pomoči pri nezgodah. Predvidena sta nižji in višji samarijanski tečaj. Vljudno se opozarjajo zainteresenti na okrožno ekspozituro, ki vabi na prijavo kandidatov. Dostop v višji samarijanski tečaj imajo samo absolventi nižjega tečaja, ki so 16. maja 1934 napravili predpisan izpit, v nižjega pa se lahko prijavi vsak. Ker je največje človekoljubje »pomagati svojemu bližnjemu v nesreči«, je upati, da bodo industrijci in obrtniki v Mariboru podpirali stremljenje urada, ki želi, da se zavarovanci OUZD v čim večjem številu strokovno izvežbajo, odnosno svojo pridobljeno znanost izpopolnjujejo. Tečaja bosta v večernih urah nekako od 18. do 20. ure, in sicer s pričetkom po Novem letu, o čemer bomo še obvestili.

telovadna akademija

Akademija sokolskega društva Studenci. Jutri ob 8. uri zvečer priredi Sokol Studenci telovadno akademijo. Z izbranimi točkami bodo nastopile naraščajnice, naraščajniki, članice in vsi oddelki moške in ženske dece. O priliki akademije se bodo razdelile diplome, ki so si jih Studenci priborili v teku letošnjega leta. Na akademijo opozarjamo bratska sosedna društva in vabimo vse Sokolu naklonjeno občinstvo, naj pride v čim večjem številu.

OPOZARJAMO CENJENO OBČINSTVO, da so vstopnice za koncert Glasbene Matice v prodaji samo v trgovinah ge. Zlate Brišnikove in g. Höfferja. Prosimo, naj si jih vsakdo preskrbi že vnaprej, da bo mogoče pravočasno zasedeti prostore, ker se začne izvajanje točno ob 20. uri.

»Štilmunskega župana« bodo igrali sokolski diletanti na Pobrežju, v nedejo 16. t. m. ob 19. (7.) uri v Renčljevi dvorani. Ker je to otvoritvena predstava letošnje sezone in ker je igra izredno lepa in zanimiva upamo, da bo vsak žrtvoval malenkostno vstopnino in pripomogel k lepšemu uspehu.

Lepa knjiga, najlepše božično darilo! Knjigarna Tiskovne zadruge, Maribor, Aleksandrova c. 13.

Mestna podjetja, avtobusni promet. Cenjeno občinstvo se opozarja, da mestni avtobusi do nadaljnjega ne bodo prevajali nobenih paketov na podeželskih progah, ki niso direktna last potnikov, ki se vozijo z avtobusi.

Oblastni odbor Narodne obrane se najtopleje zahvaljuje vsem darovalcem prostovoljnih prispevkov in darov za prireditve na večer 1. decembra.

Službeni list dravske banovine objavlja v letošnji 100 številki: Uredbo o zaščiti denarnih zavodov; uredbo o zmanjšanju režijskih stroškov denarnih zavodov pod zaščito; uredbo o zaščiti kmetijskih kreditnih zadrug in njihovih zvez; uredbo o zmanjšanju režijskih stroškov gospodarskih podjetij; uredbo o tečajih za strokovno izobraževanje občinskih uslužbencev; objave banske uprave o pobiranju občinskih trošarin v letošnjem letu; spremembe v staležu državnih in banovinskih uslužbencev na področju dravske banovine in razne objave iz »Službenih novin«.

Narodno gledališče REPERTOAR.

Petek, 14. decembra: Zaprtó.

Sobota, 15. decembra ob 20. uri: »Zalujoči ostali.« Red A.

Nedelja, 16. decembra ob 20. uri: »Carjevič.« Red D.

»Zalujoči ostali« (»Ožaloščena porodica«) so najnovejša komedija najboljšega in najplodovitejšega srbskega komediografa Branislava Nušića ter so ž njo vsa jugoslovanska gledališča proslavila njegovo 70-letnico. Pisana je prav učinkovito in zabavno ter je bilo pri dosedanjih uprizoritvah mnogo pristrčnega smeha in vedre zabave. Režija je Kovičeva, glavno moško ulogo igra E. Grom.

»Carjevič« v nedeljo zvečer za red D. Abonentje reda D dobe v nedeljo 16. t. m. Leharjevo opereto »Carjevič«. Delo odlikujejo številne divne melodije, ki so danes že kar popularne. Kdor izmed abonentov te predstave v nedeljo zvečer ne želi, naj izvoli javiti gledališki blagajni, ki mu bo abonma nadoknadila pozneje.

Še pred Božičem bo premiera Stolzove operete »Izgubljeni valček«. Mariborsko občinstvo jo pozna iz zvočnega filma, ker je prirejena za oder po znanem »Šlagerju« »Dve srca v tričetrtinskem taktu«. Odrska priredba je prav posrečena ter obsega osem slik, ki jih deloma veže balet. Režirata Skrbinšek in Stupica, scenograf je inž. arh. Stupica, ples študira Harastovič, nove kostume izdeluje ljubljanski modni atelje Ž. Severjeve.

Ljudska univerza v Mariboru. Danes v petek ob 20.15 predava o bodočnosti in razvojnih možnostih zrakoplovstva univer. prof. dr. Kurt Wegener. Mnogo skioptične slike.

Zdravilna vina. Pijte zdravilno vino. Črnino z otoka Visa. Jejte morske ribe, ki jih dobite vsak dan sveže v veliki izber. Današnji specialiteta: rakovi repi ocvrtni, rižot iz morskih rakov. Hotel in restavracija »Novi svet«, Maribor, Jurčičeva ul. 7.

Sokola Studenci

Radio Ljubljana. Spored za soboto 15. t. m. Ob 12.15: Zvoki iz Ukrajine na ploščah; 12.50: poročila; 13: čas, orkester na ploščah; 18: češke opere na ploščah; 18.50: francoščina; 19.20: plošče; 19.30: nacionalna ura; 20: poročila o znanje-političnem pregledu; 20.20: jedilni list, program za nedeljo; 20.30: vokalni koncert; 21: radio-orkester.

Smrt v Muri. V bližini Cmurca so preteklo nedeljo opazili orožniki nekega moškega, ki se je potapljaj. Priskočili so mu na pomoč in spoznali v njem 70-letnega posestnika Alojzija Gangla ter ga potegnili na suho. Poklicali so zdravnika, toda preden je ta prispel, je nesrečni posestnik že izdihnil. Ni še ugotovljeno, ali se mu je pripetila nesreča, ali pa je sam poiskal smrt v valovih Mure. Pokopali so ga na pokopališču pri Mariji Snežni.

Današnji trg za ribe. Na današnjem trgu za ribe je bilo nad 200 kg morskih in domačih rib, ki so jih prodajalci že v ranih urah vnovčili. Prodajali so sardelice po 10, sipe po 20 Din, mole po 26 Din, azijale po 22 Din, žive ščuke po 14 Din, žive krape pa po 10 Din kilogram.

Nov časopis. Z Novim letom bo pričel v Beogradu izhajati dvomesečnik »Zadružna zastava«, ki ga bo izdajala Zveza nabavljalnih zadrug državnih uslužbencev.

Po snegu diši. Ko smo imeli pri nas tople poznojesenske dneve, da so se ponekod razcvetele trobentice in je pričelo poganjati tudi nekatero grmičevje, je bila v Ameriki, pa tudi v severni Evropi huda zima. Predvčerajšnjim pa je nastopilo tudi pri nas deževno vreme, ki nam utegne prinesiti v najkrajšem času sneg. Vremenski preroki ga sicer ne napovedujejo, toda stari ljudje pravijo, da že zelo diši po njem.

Vremensko poročilo mariborske meteorološke postaje. Davi ob 7. uri je kazal toplomer 8.6 stopinj C nad ničlo; minimalna temperatura je znašala 7.4 stopinj C nad ničlo; barometer je kazal pri 14.8 stopinjah 729, reduciran na ničlo pa 727.2; relativna vlaga. 92; od včeraj na danes je padlo 18.1 mm dežja; vreme je oblačno in deževno; vremenska napoved pravi, da bo vreme oblačno in deževno.

Prestavljeni mejniki?

NA ŽELEZNIŠKIH PROGAH MARIBOR — ŠT. ILJ, DRAVOGRAD — DRŽAVNA MEJA IN JESENICE — DRŽAVNA MEJA BODO Z NOVIM LETOM UPELJANI NOVI SIGNALNI PREDPISI AVSTRIJSKIH ZVEZNIH ŽELEZNIC.

Med mariborskimi narodnimi železničarji se širijo zadnje čase čudne, za trezno mislečega jugoslovanskega državljanu skoro neverjetne vesti. Železničarji pravijo, da je Avstrija prestavila svoje mejnike prav do Maribora. Čeprav se na prvi pogled zdi ta vest neverjetna, je vendar vsaj v toliko resnična, da bodo z Novim letom uvedeni na progah Maribor glavni kolodvor — Št. Ilj in na postajah Jesenice in Dravograd — Meža proti Avstriji novi signalni predpisi avstrijskih zveznih železnic.

Kakor smo izvedeli, so se v juniju letos sestali v Mariboru zastopniki jugoslovanskih državnih železnic z zastopniki avstrijskih zveznih železnic. Na tem sestanku so med drugim obravnavali tudi uvedbo novih signalnih predpisov na omenjenih jugoslovanskih progah. Sklenili so, da se bo počenši z Novim letom opravljala prometna služba na teh progah po predpisih, ki veljajo za avstrijske zvezne železnice. Vse naše prizadeto železniško osebje, to so prometniki, kretniki, premikalno osebje, nadalje progovni čuvaji, blokovniki in desetarji se bodo morali naučiti avstrijskih signalnih in prometnih predpisov.

Prav tako bo moralo popolnoma obvladati signalne predpise zveznih avstrijskih železnic tudi vse vlakospremo in strojno osebje. Vsi jugoslovanski železniški uslužbenci, zaposleni na teh progah, se bodo morali naučiti novih signalnih predpisov iz nemških »Signalvorschriften«, »Verkehrsvorschriften« in ipripomočkov »Allgemeiner Anhang zu den Fahrplänen«, kakor tudi iz pripomočka »Besonderer Anhang« itd. Iz nemških

signalnih predpisov bodo morali tudi vsi jugoslovanski železniški uslužbenci, uslužbeni na omenjenih progah, delati izpit pred posebno izpraševalno komisijo.

Signalizacija v železniško-prometni službi je težavna zadeva. Težavnejša pa bo za naše jugoslovanske železničarje tembolj, ker so avstrijske zvezne železnice vpeljale letos na svojih progah takozvano zeleno-rumeno-rdečo signalizacijo. Avstrijske zvezne železnice so opustile belo barvo, oziroma luč kot signal in jo nadomestile z zeleno barvo, oziroma lučjo. Namesto naše zelene barve pa so vpeljale rumeno luč. Zaradi tega se bodo na naših obmejnih postajah, oziroma progah, po katerih vozi avstrijsko osebje, spremenili vsi signali, stalni in za progovno osebje.

Ne moremo prav razumeti naše železniške uprave, kako je mogla pristati na tak dogovor in vpeljati na naših obmejnih progah avstrijsko signalizacijo, ki bo nedvomno povzročala našim železničarjem precej preglavic. Tujec, ki bo dopotoval v Maribor z Dunaja, se bo mogel na lastne oči prepričati, da je meja med Jugoslavijo in Avstrijo v Mariboru! Na to ga bodo opozarjali avstrijski signali ob naši jugoslovanski progi. Ali še ni bilo dovolj, da smo dopustili voziti avstrijskim železničarjem prav do Maribora? Zaradi njih naj se sedaj spremeni na teh progah še naša signalizacija in naj se naši železničarji zaradi avstrijskih uče avstrijskih signalnih ter prometnih predpisov. Radovedni smo, kaj bo k temu porekla naša nacionalna javnost?

Zaprisega vojaških obveznikov

PODROBNA NAVODILA VSEM, KI MORAJO PRISEČI.

Mestno poglavarstvo v Mariboru razglašja: Z ozirom na naknadne odredbe ministrstva vojske in mornarice in dopisa poveljnika mariborskega voj. okrožja, se bo vršila zaprisega vseh vojaških obveznikov rojenih l. 1885. do vključno 1914. na vojaškem vežbališču na Teznom pri Mariboru 16. decembra t. l. ob 11. uri. Da se bo zaprisega izvršila v najlepšem redu in brezhibno in z onim dostojanstvom, ki ga zahteva ta svečani akt in dostojanstvo s slavo ovenčane jugoslovanske vojske, ki je svetel primer patriotizma in visoke moralne vrednosti, se dajejo obveznikom naslednja podrobna pojasnila, da se po njih točno ravnaajo:

Priseči morajo: 1. vsi v jugoslovansko vojsko nesprejeti častniki bivše av-

stro-ogrske vojske, vsi podčastniki, kaplarji in redovi iz rezerve zgoraj navedenih roj. letnikov, četudi so bili kot hranilci oproščeni služenja v kadru. 2. Vsi invalidi, ki so ocenjeni kot »omejeno sposobni« — torej ni izvod 30 odst. invalidnosti. 3. Vsi oni rezervni častniki in rez. vojaški uradniki oziroma upokojeni častniki, katerim iz kateregakoli razloga ni bilo mogoče prisostvovati zaprisegi 9. decembra t. l. S seboj naj vzamejo že napisane prisege.

K zaprisegi ne pridejo: 1. vsi stalno in začasno resposobni vojaški obvezniki roj. l. 1885. do 1914., torej vsi oni, ki so obdavčeni z vojnico, vsi sposobni, pa še ne vpoklicani obvezniki roj. letnika 1908. do 1914. 2. Obvezniki muslimanske ve-

roizpovedi, ker bodo naknadno zapriseženi in 3. obvezniki izrealitske veroizpovedi, ker morajo k zaprisegi v Mursko Soboto. Vsi obvezniki izrealitske veroizpovedi se pozivajo, da se javijo mestnemu vojaškemu uradu, Slomškov trg 11, da se jim zamorejo preskrbeti objave za brezplačno vožnjo v Mursko Soboto, kjer bodo zapriseženi 16. t. m. Prijavijo naj se 15. t. m. ob 10. uri dopoldan.

Vse obveznike, ki morajo k zaprisegi, se opozarja, da pridejo na tezensko vojaško vežbališče 16. t. m. že ob 9. uri dopoldan, ker se bodo od te ure dalje izklicevali vsi prisotni obvezniki, kar mora biti do same zaprisege, to je do 11. ure dopoldan izvršeno. Od izostanka bodo opravičeni le oni s tehtnimi razlogi, vsi drugi pa bodo kot neopravičeno izostali, najstrožje kaznovani.

K prisegi na Tezno bodo vozili z Glavnega trga vsi rezervni avtobusni vozovi mestnega avtobusnega prometa.

Sokolstvo

Prvi december Sokola na Pobrežju

Stari mogočni hrast pred šolo na Pobrežju je lani padel. Sekire so pele, veje so padale, nekaterim pa, ki so še ob njem obujali tako »lepo« preteklost, pa so sekale te sekire globoke rane.

Zemlja se je spočila, ker ni več tlačila teže velikana. Nova in prerajena je bila voljna sprejeti vase nežne, mehke korenine slovanske lipe, ki so jo z veliko slovesnostjo vsadili Pobrežani na veliki praznik 1. decembra. Starosta domačega Sokolskega društva je v lepem govoru predložil navzočim pomen tega trenutka, nato pa prečital spomenico, ki jo je krasno narisal br. načelnik in ki so jo podpisala vsa domača društva. Spomenica je bila nato v zacementirani steklenici, med prepevanjem položena pod korenine z željo, naj jo čuvajo in ohranijo nepoškodovano še poznim rodovom v pričevanje globoke žalosti, a obenem vere v slovansko bodočnost. Aleksandrova lipa naj na Pobrežju mogočno širi svoje veje in naj se pod njeno krono združijo vsi, prav vsi.

Pri tej slovesnosti se je vse članstvo in številno občinstvo podalo v Renčljevo dvorano, kjer je prisostvovalo lepo uspešno proslavi 1. decembra, kjer je istotako br. starosta v lepem govoru pozival članstvo k izpolnjevanju oporoke blagopokojnega Viteškega kralja Aleksandra I. Nato pa je po končanih deklamacijah in petju sokolske dece nastopil svečan trenutek, ko je sokolsko članstvo svečano pismeno in ustмено priseglo zvestobo in neomajno vdanost novemu mlademu kralju, našemu ljubljenu starosti, Nj. Vel. Petru II. S petjem državne himne in »Hej Slovani«, je bila proslava zaključena.

na, vsakemu pa so ostali neizbrisni dogodki prvodecembrskega dne v najlepšem spominu.

Studenški Sokol je uprizoril v soboto Nušičevega »Navadnega človeka« v proslavo pisateljve sedemdesetletnice. Komedijsko so igrali že lani z velikim uspehom in letošnja prireditel lanko še prekaša. Režija je bila v rokah br. Mlakerja, ki se je z razumevanjem lotil dela. Detaljno so bili nekateri prizori slabo izdelani, posebno je liričnim in ljubezenskim scenam manjkalo topline in prisrčnosti. Premalo pažnje se tudi polaga na prihajanje in odhajanje oseb, kar marsikdaj zelo čudno izgleda. Režijsko posrečeni pa so bili moški značaji, posebno komični, tako Arsa, Vičentije, Micić in pesnik. V teh vlogah so nastopili stari znanci studenškega gledališča. Njih komika je včasih prisiljena in prehaja v grotesknost. Tako tudi maske. Mlad in živahen ter mnogo obetajoč talent je igravec Arsovega sina. Ženske vloge zastajajo za moškimi; podane so preveč deklamatorično in premalo doživeto. Poleg tega se nekateri igralci krčevito oprijemljejo suflerke, kar zelo moti njihovo igro. K lepemu uspehu je mnogo pripomogla inscenacija. Skoraj vse studenške gledališke predstave so polnoštevilno obiskanje in je zato sokolsko gledališče važna kulturna ustanova v tej proletarski četrti, ki si mora nadeti nalogo svoje občinstvo ne le zabavati, temveč tudi vzgajati. Smernica mu bodi: proletarska vzgoja Studenčanov s pomočjo izbranega repertoarja. — Franjo Žižek.

Prednjaški tečaj. V soboto 15. t. m. odpadejo ure prednjaškega tečaja meddruštvenega odbora zaradi sokolskega društva Studenci.

Zaobljuba članstva sokolskega društva Studenci. Vsi bratje in sestre, ki še niso zaobljubili iz kateregakoli vzroka dne 1. decembra opozarjamo, da je naknadna zaobljuba v soboto o priliki akademije. Kdor se ne bo odzval vabilu, bo črtan. Odbor.

Sokolsko društvo Maribor I. Pozivam zadnjič vse one člane, ki so bili bodisi službeno ali drugače zadržani in doslej še niso zapriseženi, da se zberejo v nedeljo, dne 16. t. m. ob 11. uri pred vodom vojašnice kralja Pretra I. Izostali, kakor tudi vsi oni člani, ki do konca tega leta ne bodo imeli poravnane članarine, bodo brezpogojno črtani iz društva. Starosta.

Sokol Maribor III. Krčevina-Košaki vprizori v nedeljo 16. decembra ob 15. uri v krčevinski šoli drugič in zadnjič zanimivo igro »Rožmarin«, ki je prvič zelo ugajala. Sokoli in prijatelji SKJ, posetite nas! Zdravo! Odbor.

V vsako slovensko hišo „Večernik“!

Kulturne vesti

Upravičen slavospev Mariboru?

Pod naslovom »Mariborska »Brazda« razstavlja v Ljubljani. — Maribor postaja vedno bolj kulturno središče našega severa«, je objavila beogradska »Pravda« 22. t. m. zanimiv članek, katerega je podpisal D. Klavzer. Pisec pravi med drugim: »Klub mariborskih slikarjev »Brazda« je razstavil v Jakopičevem paviljonu dela svojih članov. Slikarji iz Maribora! Tih so se namestili v paviljonu, brez bučne reklame, kot je navada pri »renomiranih« posameznikih ali skupinah. Listi so toplo pozdravili goste iz Maribora... A vendar, niti oni niti umetniška javnost niso doumeli popolnoma pomena te razstave. Šele kasneje, čez nekaj dni, je bilo »ugotovljeno«, da razstavlja v Jakopičevem paviljonu skupina talentiranih umetnikov iz Maribora. Njihova imena niso bila toliko znana javnosti, a njihova dela so rekla svoje.

Pred tem se je mislilo: Kaj more dati Maribor? Skupina povprečnih ljudi z mnogo dobre volje. Ker Maribor nima niti umetnostne šole niti bolj znanih umetnikov, ki bi podžigali talente k delu. A kako je Maribor prijetno iznenadil Ljubljano in ljubljanske slikarske veličine! Tako z deli samimi, kot z vzorno organizacijo, Maribor ima svoj umetniški klub »Brazdo«. To omogoča umetnikom,

ki ne morejo vedno prirejati svojih kolektivnih razstav, da združeni pokažejo svoje umetniško delo. A Ljubljana? Kdo ne pozna imena Jakopiča, Toneta Kralja, Matije Jame, Božidarja Jakca in ostalih! Oni spadajo v jugoslovansko slikarsko elito, a so osebnosti zase. Zakaj bi se ne moglo tudi v Ljubljani organizirati skupno delo? Umetniško gibanje bi bilo mnogo živahnejše.

Lep primer v tem nam je pokazal Maribor s svojo »Brazdo«, ki si je v Ljubljani pridobila mnogo simpatij. Redki so primeri, da provinca diktira metropoli!

A glejte zdaj tudi epilog. Razume se, da je prva dolžnost ljubljanskih umetnikov, da vrnejo obisk gostom. Ali pa so to storili tudi res oni sami? Ne! Žalostno je reči ne, pa je vendarle tako. Neki tukajšnji list je objavil vest pod naslovom: »Ljubljanski likovni umetniki v Mariboru«, v kateri poroča, kako je neki ljubljanski znani trgovec z umetninami »zbral« okoli 120 slik in okoli 20 kipov, ki jih bo razstavil v Mariboru. To naj bi bila nekakšna »revanža« »Brazdi« iz Maribora! Kaj se tu želi? Smisel te razstave se more pretolmačiti na več načinov. Ali gre za moralno satisfakcijo mariborski »Brazdi«, ali pa za materialno korist gospoda trgovca s slikami ljub-

ljanskih umetnikov? V tem bi torej obstojala ta »revanža«. Morda bi bilo ob tej priliki potrebno povedati, da Ljubljana spi na lavorikalih, ki si jih je pridobila na področju umetnosti. Da, resnica je, da je kulturno središče Slovenije, a da je v tem pogledu dosegla tudi že svoj maksimum, to ni res. Izgleda vendar, da je »pod častjo« ozirati se na provinco... Maribor! A Maribor polagoma izkorišča položaj in se skuša vedno bolj koncentrirati. Obstoja najresnejša bojazen, da prevzame Maribor vodilno kulturno vlogo v Sloveniji. Ta težnja Maribora ni ostala neopažena.

Ob priliki razstave »Brazde« piše neki tukajšnji list: »Posebno je treba naglasiti, da to trgovsko središče na meji (Maribor) poizkuša postati metropola slovanske duhovne kulture. V njem delujejo že muzejsko in zgodovinsko društvo, banovinski arhiv, študijska knjižnica, mestni muzej, »Časopis za zgodovino in narodopisje« itd. Poleg tega so področja besednj in slikarske umetnosti ona, v katerih občutimo že petnajst let kako se v njih vedno okrepljuje želja za samostojnim življenjem in izraževanjem. Skrajni čas je, da prizna Ljubljana te napore (Maribor) in poišče pot do živahnejše izmenjave kulturnih uspehov med obema centrama«. Torej Ljubljana je končno urvi dela, da ji predstavlja Maribor najresnejšega konkurenta v kulturnem pogledu. Zares, skrajni čas je že! Nato opisu-

je poročilo, razstavo samo kot celoto in posamezne slike.

Tak slavospev je napisala beogradska »Pravda« mariborski »Brazdi« in Mariboru. Glede »Brazde« je docela upravičen, je pa tudi glede Maribora? Malokateri skupina je storila toliko za kulturno propagando vrednosti Maribora, kakor »Brazda«; ko pa razstavlja te dni v veliki kazinski dvorani v Mariboru, se Maribor za to razstavo niti ne zmejni in izgleda, da bo morala biti razstava zaprta še prej, kakor je bilo določeno. Od samega priznanja naši slikarji in kiparji ne le ne morejo živeti, ampak tudi ne morejo delati! Je že kdo pomislil na to, da so se naši umetniki morali zadolžiti, da so si mogli nabaviti platna, barve in okvirje in prirediti razstavo? Kako naj nadaljujejo svoje delo, ki je, kakor pravi beogradska »Pravda«, v ponos Mariboru, ako se 35.000 Mariborčanov, ki vedno zabavljajo čez Ljubljano in ji hočejo biti v vsem enaki, ako ne nad njo, ne zmejni za prizadevanja svojih kulturnih tvorcev. Položaj nalaga Mariboru ne samo koristi, ampak tudi dolžnosti, ki so predvsem v tem, da z vsemi svojimi mogočimi silami podpira domačo mariborsko kulturo in umetnost! Ako tega ne bo storil, potem tudi ne bo imel pravice sklicevati se na svojo vrednost in na svoj pomen. Mesto brez kulture in umetnosti je žalostna provinca, telo brez duše!

A. K. Grin:

Bogastvo

Roman.

»Popolnoma vam pritrdim,« je Byrd pripomnil nepričakovano; »to bi zmanjšalo vašo srečo. Nedvomno se mora za premoženje zahvaliti ljubezni vašega tekmeča.«

Hudo je, ako mora človek izpregovoriti o samem sebi kako neprijetno resnico; ako pa mu jo potrdi še kdo drug, je to zanj še neznošnejše. Degraw je planil razburjeno po koncu ter nemirno hodil po sobi gori in doli.

»Da bi postala moja žena vsaj prej, preden je spoznala tega Degrawa!«

Byrd ga je opazoval z rastočim sočutjem. Vsejal mu je v dušo seme nezauptanja in zdaj vidi, kako se je začelo bujno razvijati.

XXXI.

Naslednjega dne je čital Degraw v nekem newyorškem dnevniku sledečo notico:

»Gospodična Rogersova se je vrnila iz New-Porta in sprejema goste v lastni hiši v petem okraju.«

To je bila vesela novica; kajti minili so trije meseci, določeni za ločitev in po svoji vrnitvi je javila, da se ne brani

svidenja. V prvi radosti je odgrnil umetnik zastor na sliki in se naslajal na ljubeznivih potezah. Toda to je le povečalo nestrpnost, da vidi njo samo; zopet je zagrnil svoj umotvor, prijel za klobuk in odhitel na ulico.

Napetil se je proti njeni hiši. To ni bila zanj nova pot; med dolgim čakanjem je često hodil tu mimo. Vse poletje je stala hiša prazna. Bilo je priprosto bivališče, ki si ga je bila najela. Zdaj je dobila mrtva stavba dušo, to je občutil, ko je prišel bliže. Na oglu se je obrnil, hotel je videti tlak, na katerega je stopila pred kratkim njena noga. Bil je pomirjen in je potrpežljivo čakal na trenutek, ko se more pri njej oglasiti.

Izbral si je popoldan, ker je upal, da ga ne bo motila navzočnost nobenega drugega gosta. Ob peti uri je stal pred vhodom, opazil pa je na svojo jezo že dve kočiji; dve dami in en gospod so čakali istočasno z njim na vstop.

Ko je izročil služabnici svojo posetnico, se mu je zdelo, da čita na njenem obrazu, da je njegov obisk dobrodošel, vendar ga je vodila v isto sprejemnico, v katero sta že vstopili dami. Gospod je še oddal pisemce s šopkom rož, ki ga je Degraw opazoval s sovražnimi pogledi.

Umetnika je iznenadilo, da je bila soba tako priprosta in brez okrasja; pričakoval je, da pozdravi bogato dedinjo v raz-

košni okolici, toda stene so bile skoraj gole in pohištvo ni bilo niti izbrano niti dragoceno. Ali ni imela smisla za razkošno opremo, ali ni hotela kazati novega bogastva preočito? Mogoče je dajala večjo vrednost obleki.

Ko se je naposled prikazala njena ljubka postava, je spoznal, da je tudi v obleki prezirala vsak sijaj in hotela vladati le s svojo krasoto. Nosila je priprosto suknenjo obleko brez nakita; celo kot signorina Valdijeva je bila bogatejša oblečena. Toda njen obraz je bil mikavnejši in bolj očarajoč kakor prej. Ko se je obrnila k umetniku, da ga pozdravi, je lahko zardela. Še vedno ga je ljubila, to je bral iz vsakega pogleda, to mu je govorila vsaka beseda in kretnja, čeprav se je takoj obrnila od njega, da sprejme dami, ki sta z njim vstopili. Ljubila ga je — bogastvo je ni napravilo brezbrizne in brezčutne. Ta zavest mu je za zdaj zadostovala in ga osrečevala.

Ko se je zopet vrnila in sta bila sama, se je Degraw komaj premagal, da je ni pritisnil na srce. Toda obljubil si je, da tega ne stori. Z bledim odločnim obrazom je stisnil molče njeno roko, ki mu jo je ponudila. Iz njenih oči je žarelo hrepenje in ustnice so se ji tresle.

»Niste razodeli, ali vas svidenje veseli,« je vzkliknila.

Globoko je vzdihnil in izpustil njeno roko.

»Ne morem izraziti svojega veselja, besede so zato prerevne. Zame je blaženost, da vas po neskončno dolgi ločitvi zopet vidim, toda ne smem se popolnoma predati razkošju, dokler...«

»Dokler?«

Kako zgovoren je bil njen dih.

»Dokler ne vem, kako velika je vaša ljubezen, koliko hočete zame žrtvovati in kaj mi hrani bodočnost?«

»Ah, vi stavite pogoje! Ali me ljubite tako malo?« je zašepetala.

»Ljubim vas do blaznosti, na nič drugega nisem mislil tekom dolgih treh mesecev; le o vas sem sanjal, za vas sem delal. Moja radost, da vas vidim, je brez mejna, hotel bi vas objeti. Toda ena misel me zdržuje, ena ovira je med nama: vi živite v bogastvu, ki vam ga je podaril moj tekmeč.«

»Toda...«

»Vem, draga, kaj hočete povedati; on ni zdej moj tekmeč in ne more nikdar postati, dokler ste v posesti denarja. Toda vas je ljubil in vas bo večno ljubil; edino ta ljubezen je bila povod, da vas je izvolil za dedinjo Delancyjevega premoženja, njej dolgujete odlično mesto, ki ga zdaj zavzemate.«

»Toda njega ne ljubim in...«

(Se bo nadaljevalo.)

V senci belega strupa

DUNAJSKA POLICIJA JE ODKRILA CENTRALO TIHOTAPCEV S KOKAINOM IN MORFIJEM.

Morfij — kokain! Strupena sredstva ki uničujejo toliko stotisočev življenj v sladki nasladi, sredstva, s katerimi zaslужijo zloglasni spekulanti po blestečih salonih in tajnih lokalih vsakega vele-mesta ogromen denar. Morfija in kokaina se poslužuje takozvana boljša družba, ki žrtvuje včasih vse za ta beli, blesketajoči se strupeni prašek. Ljubljansko sodišče pravkar obravnava zanimivo kokainsko afero. Imeli pa smo jo tudi pred kratkim v Mariboru. Ne v Ljubljani in ne v Mariboru ni bila kokainska afero niti senca senzacionalnega odkritja dunajske policije, ki je razkrinkala centralo tihotapcev s kokainom in morfijem. Odkrila je dunajska policija pravo internacionalno organizacijo trgovcev in tihotapcev z opijskimi drožami. Pri preiskavi je ugotovila, da je bil Dunaj v zadnjih 10. letih nekaj center, iz katerega so pošiljali morfij in kokain po vsem svetu, celo na Daljni vzhod in v Ameriko.

Srečno naključje je pomagalo dunajski policiji, da je razkrila tajno mednarodno organizacijo trgovcev in tihotapcev z mamili. Izdal jo je neki dunajski krznar, ki je bil celo sam član tihotapcev z morfijem in kokainom. Storil je to iz maščevanja. Policija je takoj aretirala 4 osebe, med njimi tudi neko žensko Rozalijo, ki je po njenem mnenju igrala glavno vlogo. Niso še pa pod ključem vsi najvarnejši člani omenjene organizacije, ker vodijo niti afere v razne evropske in prekomorske centre.

V ozadju te afere pa je, kolikor je policija mogla doslej ugotoviti, znani francoski kralj mamil, neki José Raskin. On je v splošnem najinteresantnejša figura v organizaciji trgovcev z opojnimi drožami. Prav tako fantastična je tudi njegova preteklost. Ko je pobegnil iz Rusije pred boljševiki, je v Alzaciji osnoval kemijsko tvornico. Tu je izdeloval morfij, kokain in heroin. V Parizu je osnoval svojo prodajno centralo in s tem postavil temelje svoji svetovni organizaciji. Za nekaj let je Raskin obogatel in postal najbogatejši človek Evrope. Imel je zvezo preko Dunaja s Kairo, Arabijo, Japonsko, Kitajsko in z vsem ameriškim kontinentom. Leta 1928. se je prvič pojavil na Dunaju in je že bil takrat poveljnik tajne tihotapske armade, ki je štela nad tisoč ljudi in je bila razpredena po vseh petih kontinentih. Njegov glavni tajnik v Aleksandriji je bil zloglasni pustolovec Mohamed Nefej, ki je bil lani obsojen na pet let težke ječe. Leto pozneje pa se je kralju morfija pripetila prva poslovna nesreča. V Marselleu je bil aretiran, ker je nameraval vtihotapiti v Egipt večjo ko-

ličino heroina. Obsodil so ga na nekaj tednov zopora in na nekaj stotisoč frankov globe. Leto pozneje pa ga je doletela podobna smola na Dunaju, kjer je predsedel v zaporu 14 dni. Od takrat se ni nikdar več prikazal v Avstriji, čeprav ima na Gornjem Avstrijskem krasno vilo. Zato pa je dunajska policija odkrila sled njegovih največjih prijateljev iz družil držav, ki pa se jim je zaenkrat posrečilo še pobegniti. Prvi je pobegnil polski kralj mamil neki Selinger, ki je imel to srečo, da je tik pred odkritjem afere dvignil v dveh dunajskih bankah 200.000 funtov šterlingov. Ko je bila afero odkrita, je vzela noč tudi nekega Japonca, ki so ga nazivali kralja morfija in kokaina z Daljnega vzhoda. Četrti doslej neznan kralj mamil, ki često in kaj rad zahaja na Dunaj, pa je neki Grk Elijas Eliopolus. Njegov sedež je bil deloma v Atenah, deloma pa v Carigradu. Eliopolus je igral važno vlogo pri transportu mamil preko Dunaja v New York in Aleksandrijo.

To so samo glavne osebe, ki jim je prišla doslej na sled dunajska policija. To so samo kralji brezšteviline legije trgov-

cev in tihotapcev in drugih neposrednih trgovcev mamil. In prav tako so nešteti načini, kako so ti ljudje trgovali z belim strupenim praškom. Skrivali so ga v držaje nožev, svinčnike, glavnike, kravate, pod perike itd. In ker je bila trgovina z morfijem in kokainom tako dobro upeljana, je razumljivo, da je tudi ogromno število ljudi, ki so se vdali tem mamilom. Mnogo pa je temu kriva tudi današnja gospodarska kriza, ki je zlasti nekatere nekdanje tako premožne kroge kot svoje žrtve pognala v objem belega strupa. Pa tudi duševna razdvojenost ljudi so prav tako važni faktorji. Uživanje opojnih mamil je dandanes na žalost že razširjeno na najširše sloje prebivalstva zlasti v velemestih. Ne tvori v tem pogledu samo Dunaj izjeme. Tudi po naših mestih, zlasti večjih, se pojavljajo taki trgovci, in kolikor je bilo doslej ugotovljeno z več ali manj ponarejenim kokainom ali morfijem.

Človeka, ki uživa morfij ali kokain, se spozna že na prvi pogled. Bledega obraza upadlih lic in počasnih korakov se preriva skozi množico v mestu na sprehodu in hrepeni samo po morfiju in kokainu. Neozdravljivi in prekleti so taki ljudje. Ne morejo ne jesti ne spati ne delati in ne misliti. So pravi živi mrtveci, ki imajo samo eno željo, samo eno hrepenenje in to po — belem strupu.

Klobuk karakteristika moškega

NEKAJ O KLOBUKU IN KLOBUČARJIH.

V Londonu je bil pred kratkim vsakoletni tradicionalni banket zelo starega društva klobučarjev. Člani omenjenega društva pa niso samo klobučarji, marveč tudi zelo ugledne angleške osebnosti. Posebno mesto in čast v društvu pa zavzemajo oni posamezniki, priznani v javnosti, ki nosijo originalne klobuke.

Letošnjemu banketu je predsedoval sir Charles Higham. Na jedilnem listu je bila narisana »čepica norca«. Predsednik Higham je v svojem nagovoru naglasil, da morejo klobučarji žrtvovati mnogo več za reklamo. Če je potrebno, je dejal, naj žrtvujejo na leto 80.000 in še več funtov šterlingov. Drugi govornik, Reed, je dejal, da morejo klobučarji izdati za reklamo na leto vsaj 100.000 funtov šterlingov, če tvorničarji avtomobilov izdajo v isti namen preko pol milijona funtov. Reklamo pa morejo delati klobučarji za vsako vrsto klobukov prav tako izdatno, kakor delajo tvorničarji avtomobilov za nove modele, ker je klobuk karakteristika človeka, ki ga nosi. Po klobuku se človeka veliko lažje spozna, kakor po kateremkoli drugem vidnem znaku. Ljudje, ki gredo po ulici gologlavi, so siromaki. Nujno potrebno bi bilo izvesti najodločnejšo kampanjo proti »gologlavi modi«. Gologlava moda ne

škoduje samo interesom klobučarjev in trgovcev s klobuki, ampak je tudi neestetska. Odličan človek ne bo šel nikdar gologlav po ulici. Ženska je ponosna na svoje lase, mož pa mora biti ponosen na svoj klobuk. Mož, ki ne nosi klobuka, ni ponosen.

Moški bi morali polagati na klobuke vse večjo pažnjo. Res, zavedati bi se morali njih karakteristike, ker je klobuk se-

stavni del moškega oblačila. Kaj bi na primer Napoleon brez svojega slavnega sivoga klobuka? Po pravici zaslužijo torej klobuki intenzivno reklamo, ki bi ji morali posvečati vso pažnjo klobučarji in trgovci s klobuki. Slednji bi morali imeti v izložbah velika ogledala, da bi na ta način vzbudili pozornost publike, ki gre mimo njihovih trgovin. Obenem bi morali biti v izložbah napisani, ki naj bi opozarjali moške na klobuke. Laž je, da bi klobuki škodovali lasem, ker je nasprotno dokazano, da pokrivala varujejo lase.

V tem duhu je govorilo na banketu še več govornikov. Vsi udeleženci banketa so sedeli za mizami pokritih glav. Neki tvorničar je imel na glavi klobuk, ki je bil podoben temu bobnu, mnogi drugi pa so imeli na glavi posebno vrsto trdih klobukov. Sprožena je bila tudi misel, naj bi se popularizirala stalna vrsta klobukov. Banket je bil zaključen na ta način, da so vsi udeleženci pomočili glavo v šampanjec, ki je bil nalit v velik klobuk. Take bankete si lahko privoščijo seveda samo angleški klobučarji, ker je znano, da se naši klobučarji hudo bore s krizo in veliko konkurenco. (Pa morda mnogo tudi zaradi tega, ker premalo priporočajo svoje klobuke v oglaših! Op. ur.)

Kje je Atilov grob?

Madžarski zgodovinarji že več desetletij proučujejo vprašanje, kje je bil glavni tabor hunskega kralja Atila, ki ga smatrajo za svojega pradedca in kje je njegov grob. Madžari so skoro prepričani, da je Atilov grob na meji sedanje Madžarske. Pred kratkim je madžarski slikar Josip Novak (res čistokrven Madžar!) brskal po nekkih starih rokopisih in skušal ugotoviti, da je madžarski »pradedec« Atila pokopan v čongradski županiji blizu Cajnteleka ob reki Tisi. Tu je bil namreč njegov tabor po poročilih drugih zgodovinarjev.

Razno

GOSTILNA BARIČ

na Tezmem, poleg tovarne »Teksta«, v soboto, nedeljo in ponedeljek koline domačih praščev. Prvovrstna vina, domača zabava. Priporoča se gostilničar. 5114

Zastopnike sprejem

POZOR!

Samo še dva dni se prodajajo na Glavnem trgu krasna ročna dela, kakor tudi velike otroške lutke v narodnih nošah. 5119

Posest

MALO POSESTVO

lepo, blizu Maribora, poceni prodam. Vprašati dopoldne Jože Vošnjakova ulica 21-II, Maribor. 5118

Sobo odda

ODDAM SOBO

s prostim vhodom dvema gošpodoma. Barvarska ulica 3. 5115

Pol zastoj dobite

telovnike, puloverje, barhende, platno i. t. d. v

Trpinovem bazarju

Oglejte si izložbe!

Čitajte »Večernik«